

Faunabeheereenheid Limburg
De heer Melissen
Postbus 960
6040 AZ ROERMOND

Cluster NW
E-mail aah.bakker@prvlimburg.nl
Ons kenmerk <00000>
Vpl. nummer
Bijlage(n)

Behandeld A.A.H. Bakker
Telefoon (043) 389 88 16
Uw kenmerk
Maastricht
Verzonden

Onderwerp

Besluit onttrekken van nestjonge spreeuwen uit de natuur.

Geacht bestuur.

Op 20 december 2017 ontvingen wij uw aanvraag. In deze aanvraag verzoekt u ons college om een ontheffing te verlenen voor het uit het nest mogen halen van jonge spreeuwen uit nestkasten die voor het hieronder beschreven doel zijn opgehangen.

Door gebruikmaking van de ontheffing zou volgens u schade door spreeuwen aan de blauwe beseenteelt beperken. U geeft aan dat met het vangen van spreeuwen met vangkooien en het daarna verplaatsen en weer loslaten van spreeuwen, het aantal gedode dieren veel lager zal zijn dan met afschot. Een probleem is het verkrijgen van voldoende lokvogels bij aanvang van het vangen. Hiervoor werd de afgelopen jaren een aantal bemachtigde spreeuwen in de winter opgevangen om ze tot kweek te brengen en ze vervolgens het volgende jaar als eerste lokker in te kunnen zetten in vangkooien. U geeft aan dat gebleken is dat deze kweek in gevangenschap echter zeer omslachtig is en veel kennis en vakmanschap vereist. Hierdoor is het problematisch om voldoende lokkers voor het nieuwe vang- en verplaatsseizoen beschikbaar te hebben. Door gebruik te maken van de aangevraagde ontheffing, hoopt u dit probleem op te lossen. Vlak voordat de jonge geringde spreeuwen, die zich in de nestkast bevinden, dreigen uit te vliegen worden ze immers uit het nest gehaald. Daarna kunnen zij in een daartoe geëigende volière verder opgroeien en kunnen ze uiteindelijk als lokker worden ingezet.

Overwegingen

Algemeen

Op 27 februari 2018 heeft ons college het Faunabeheerplan Kauw, Zwarte kraai en Spreeuw 2017-2020 goedgekeurd. Hierin staan de gegevens over de spreeuw in hoofdstuk 15 beschreven. In paragraaf 15.6 sub 2.1 en 15.6 sub 2.2 worden de gewenste maatregelen voor het beheer van de spreeuwen in de blauwe bessenteelt genoemd waaronder het vangen en verplaatsen van spreeuwen en het verkrijgen van voldoende lokkers met een pootring. Op basis van artikel 3.12 lid 1 Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) vindt het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren en de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers plaats overeenkomstig het faunabeheerplan.

Spreeuwen kunnen belangrijke schade veroorzaken aan zacht fruit. Vanaf 2008 is in Limburg ervaring opgedaan met het vangen en verplaatsen van spreeuwen met de inzet van vangkooien, als alternatief voor het verjagen met ondersteund afschot. Het wegvangen van spreeuwen met een vangkooi om ze daarna minimaal 30 kilometer verder weer los te laten is een goede methode gebleken om schade te voorkomen in de blauwe bessenteelt. Door het wegvangen van de spreeuwen wordt namelijk zwermvorming boven de bessenvelden voorkomen waardoor er geen aanzuigende werking van spreeuwen uit de regio komt. Uit ringonderzoek is gebleken dat de minimaal 30 kilometer verderop losgelaten spreeuwen niet terug komen omdat jonge spreeuwen een zuidwest georiënteerde wegtrek richting hebben.

Ook met deze methode sterven er spreeuwen als gevolg van stress door plotselinge aanwezigheid van roofvogels of door extreem weer, al is het aantal dode spreeuwen veel minder dan het alternatief; het afschieten van spreeuwen. Uit de evaluatie van deze methode is gebleken dat de afgelopen 10 jaar gemiddeld 8,6% van het totaal aantal gevangen spreeuwen is gestorven. Dit bij een gemiddeld aantal van 782 gevangen dieren per jaar. Het aantal gevangen spreeuwen fluctueert jaarlijks sterk. Het is onder andere afhankelijk van het broedsucces en ook van de inzet van het aantal kooien. Hiervan is onder andere verslag gedaan in het rapport: Bestrijding spreeuwenschade in blauwe bessenteelt door middel van verplaatsing van spreeuwen, pilot 2008-2012. Op basis van dit rapport hebben wij u in oktober 2012 een ontheffing verleend om spreeuwen bij bessentelers te mogen wegvangen met vangkooien en de spreeuwen, bijna altijd eerste kalenderjaar dieren, op minimaal 30 kilometer van de vangplaats weer los te laten.

Het kunnen vangen van spreeuwen is afhankelijk van de beschikbaarheid van lokspreeuwen in de kooien bij aanvang van het vangseizoen. In 2014 hebt u ons verzocht een ontheffing te verlenen om het houden van lokspreeuwen in de winterperiode mogelijk te maken. Deze is onder voorwaarden verleend en in 2016 gewijzigd door een voorschrift toe te voegen dat het mogelijk is om lokkers te gebruiken welke hebben overwinterd op twee locaties die het jaar daarvoor waren gevangen. Deze al eerder verleende ontheffing is geldig tot november 2018.

Met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming in 2017 is echter, in het Besluit natuurbescherming, de verplichting opgenomen dat vogels die als lokker worden ingezet in de vangkooien zijn gefokt, omdat het gedurende lange tijd inzetten van daarvoor in alle vrijheid opgegroeide spreeuwen teveel stress zou opleveren.

Er zijn landelijk echter nauwelijks in gevangenschap geboren spreeuwen beschikbaar aangezien er heel weinig met spreeuwen wordt gekweekt. Ook in de opvang van de gevangen spreeuwen is geprobeerd om te kweken maar dit leverde slechts één jong op. Met de door u beschreven methode om lokspreeuwen te verkrijgen die niet in het wild geleefd hebben, is de aanvraag van deze ontheffing gewenst.

Verboden

De spreeuw valt onder het beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn.
Op grond van artikel 3.1 lid 1 Wnb is het verboden opzettelijk vogels te vangen.

Ontheffingsmogelijkheden

Ons college kan op grond van artikel 3.3 lid 1 juncto 3.17 lid 1 sub a en lid 2 Wnb aan U, de Faunabeheereenheid Limburg (hierna; FBE) ontheffing verlenen van de hierboven genoemde verbod.

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 lid 1 Wnb kan worden verleend:

- a. als er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.3 lid 4 sub a) en;
- b. zij nodig is:
 - 1) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen (artikel 3.3 lid 4 sub b onder 3)
- c. als de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.3 lid 4 sub c Wnb).

Geen andere bevredigende oplossing

In 2017 is geëxperimenteerd met de inzet van kunststof lokspreeuwen met spreeuwengeluid in een voorheen goed werkende vangkooi, als alternatief voor levende lokspreeuwen. Dit bleek echter geen succes. Na vier weken werd er gestopt omdat er geen enkele spreeuw werd gevangen, terwijl de andere vangkooien in de omgeving met levende lokkers wel spreeuwen vingen.

De inzet van kunststof lokspreeuwen met spreeuwengeluid bleek aldus geen bevredigende oplossing te zijn voor de inzet van levende lokkers.

Belangen en bescherming

Schade aan gewassen

Zoals al eerder opgemerkt kunnen spreeuwen belangrijke schade aanrichten in diverse teelten. Het gaat met name om fruit en granen. In het Faunabeheerplan Kauw, Zwarte kraai en Spreeuw 2017-2020 worden de volgende schadecijfers genoemd: In 2015 werd € 31.035,- getaxeerd aan schade in de fruitboomkwekerij en kleinfruit. In 2007 werd er € 59.736,- getaxeerd aan schade in kleinfruit. Het betrof schade bij twee blauwe bessentelers.

Daarna heeft het faunafonds beslist dat schade in kleinfruit niet meer voor een vergoeding in aanmerking komt en wordt er geen schade door spreeuwen in kleinfruit meer getaxeerd. Dat neemt niet weg dat de dreiging van schade door spreeuwen aan blauwe bessen altijd aanwezig is en flink kan oplopen, tot wel een minimale schade van €450,- per dag gerekend met de aanwezigheid van 1000 spreeuwen die in totaal 60 kilo aan bessen wegvreten. Dit blijkt uit een analyse in paragraaf 15-3.3.3 uit het Faunabeheerplan Kauw, Zwarte kraai en Spreeuw 2017-2020.

Gunstige staat van instandhouding

In Limburg komt de Spreeuw verspreid door de gehele provincie Limburg talrijk als broedvogel voor. De populatie telde 14.000 tot 29.000 paar in 1998 (Avifauna Limburg). Landelijk wordt de broedpopulatie geschat op 500.000 tot 900.000 broedparen. De broedvogelindex vertoont een dalende lijn die vanaf het jaar 1980 eerst sterk dalend was, maar vanaf midden jaren negentig licht dalend is. In de zomer en herfst wordt de Nederlandse populatie aangevuld met soortgenoten uit Oost-Europa.

Spreeuwen hebben een gemiddeld broedsucces van circa 4,7 uitgevlogen jongen per succesvol nest. Door twee jonge spreeuwen niet uit de nestkast te halen, blijven de ouders de kast trouw en kan er een vervolglegsel plaats vinden. Gelet op het feit dat de spreeuw nog een algemene broedvogel is in Nederland en in Limburg, en niet is opgenomen op de recent (2017) herziene Rode lijst van bedreigde vogels in Nederland, zal de gunstige staat van instandhouding van de spreeuw door het wegnemen van jonge spreeuwen uit het wild niet in het geding komen.

Conclusie

U vraagt in uw aanvraag ontheffing aan voor het kweken van spreeuwen en het uit het nest mogen halen van jonge spreeuwen uit nestkasten die voor dit doel zijn opgehangen zoals opgenomen in het Faunabeheerplan Kauw, Zwarte kraai en Spreeuw 2017-2020. Wij concluderen dat in de periode 2008 t/m 2017 voldoende ervaring is opgedaan met de inzet van vangkooien die de schade in de blauwe bessen heeft doen afnemen. Er gaan per saldo minder spreeuwen dood dan door verjaging met ondersteund afschot. Voor een goede inzet van de vangkooien is de beschikbaarheid van lokspreeuwen met een pootring essentieel. De inzet van lokspreeuwen van kunststof met geluid bleek geen alternatief. Daarmee is op dit moment het uit de natuur halen van nestjonge spreeuwen de enige mogelijkheid om lokspreeuwen te verkrijgen. Spreeuwen hebben een gemiddeld broedsucces van circa 4,7 uitgevlogen jongen per succesvol nest. Door twee jonge spreeuwen niet uit de nestkast te halen, blijven de ouders de kast trouw en kan er een vervolglegsel plaats vinden. Gelet op het feit dat de spreeuw nog een algemene broedvogel is in Nederland en in Limburg zal de gunstige staat van instandhouding van de spreeuw door het wegnemen van jonge spreeuwen uit het wild niet in het geding komen.

Besluit

Uit het vorenstaande blijkt naar het oordeel van ons College dat wordt voldaan aan voormelde voorwaarden voor de aangevraagde ontheffing. Wij verlenen u, FBE, daarom een ontheffing voor de volgende wettelijke verboden:

- artikel 3.1 lid 1 Wnb voor wat betreft het opzettelijk vangen van spreeuwen.

De ontheffing mag alléén worden ingezet ter voorkoming van belangrijke schade aan blauwe bessen in de Provincie Limburg.

Deze ontheffing ziet op het uit de nestkast mogen halen van jonge spreeuwen en vormt daarmee een aanvulling op de eerder door ons verstrekte ontheffing Vangen en Verplaatsen van spreeuwen.

Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen.

Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de datum; een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming; Postbus 5700; 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht. U kunt ook digitaal een verzoek indienen bij genoemde rechtbank via <https://loket.rechtspraak.nl/>.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Ing. C.M.P. Salomons
Clustermanager Natuur en Water